

Dosarul nr. 3ra-465/19

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud. V. Raileanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, A. Malîi, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Valeriu Doagă

Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Caciur împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea deciziei, obligarea la stabilirea, calcularea și achitarea pensiei de funcționar public și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 iulie 2017, Valentina Caciur a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare CNAS) solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni din 19.05.2017, obligarea CNAS de a-i stabili, calcula și achita pensia conform art. 44 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat coroborată cu art. 41 alin. (3) al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art.3 al.(1) al Legii privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești și art. 46 al Legii privind organizarea judecătorească din 06.07.1995, cu modificările ulterioare, începând cu 05.06.2017, data la care a fost depusă cererea de pensionare la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni; încasarea de la pârât a prejudiciului moral cauzat prin lezarea dreptului la pensie în mărime de 10000 de lei, precum și prin omisiunea de a răspunde la cererea prealabilă adresată CTAS și CNAS din 05.06.2017, recepționate la 12.07.2017.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la data de 05.05.2017 a depus la CTAS Căușeni o cerere prin care a solicitat să i se stabilească, calculeze și achite pensia de funcționar public, care prin decizia nr.11/2017/19080 din 19.05.2017 a fost respinsă pe motivul că nu ar fi realizat un stagiu de cotizare de 15 ani în funcția publică. Ne fiind de acord cu decizia CTAS, la data de 05.06.2017 a expediat două cereri prelabile la CTAS și CNAS, care au fost recepționate la 12.06.2017, însă au rămas fără niciun răspuns. În cererea prealabilă s-a indicat că decizia de refuz se întemeiază pe prevederile pct. 2 a Hotărârii Guvernului R.M. nr.1399 din 24.11.2003, deoarece funcția de grefier al instanței de judecată până în anul 2003 a

fost de lucrător care efectuează deservirea tehnică și asigură funcționarea autorităților publice. La fel, s-a făcut referire și la faptul că prin pct.11 al Hotărârii de Guvern nr.1399 din 24.11.2003 cuvântul ”grefier” a fost exclus. Or, Hotărârea Guvernului nr.1399, prin care s-a modificat Hotărârea Guvernului nr.151 a suferit multiple modificări și până la urmă a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.1001 din 26.12.2011 modificată și ea succesiv, începând cu anul 2012 și până la 26.05.2016. Prin urmare, la data depunerii acțiunii, Hotărârea Guvernului R.M. nr.1399 din 24.11.2003 nu mai era în vigoare, iar acel nomenclator al categoriilor de lucrători, care efectuează deservirea tehnică, ce asigură funcționarea autorităților publice nu includea și funcția de grefier. La acest nomenclator era indicat secretarul instanței judecătorești, ci nu grefierul. Cu toate acestea, secretariatul instanței de judecată conform art.46 al Legii privind organizarea judecătorească din 06.07.1995, cu modificările ulterioare, include și grefa instanței, care se distinge însă de serviciul administrativ. Așadar, grefierul nu a făcut parte din categoria de salariați care efectuează deservirea tehnică ce asigură funcționarea autorităților publice. Conform legii precitate, grefa secretariatului instanței judecătorești asistă judecătorii în procesul de înlăptuire a justiției. O altă activitate în cadrul Judecătoriei Căușeni decât cea de asistare a judecătorului nu a fost prestată de către reclamantă.

Reclamanta a considerat că Hotărârea de Guvern nr.1399 din 24.11.2003 nu este aplicabilă funcției de grefier și chiar dacă ar fi fost, aceasta nu mai este în vigoare fiind abrogată prin Hotărârea Guvernului nr.1001 din 26.12.2011 și în mod evident nu poate servi drept temei de respingere a cererii de plată a pensiei de funcționar public. Admițând totuși ipotetic că reclamanta Valentina Caciur nu ar fi fost funcționar public până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, conform art. II pct. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 412 din 22.04.2004, modificată prin Hotărârea Guvernului nr. 756 din 07.10.2011, de dreptul la pensie beneficiază și persoanele asigurate care nu au statut de funcționar public, dar care confirmă un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 5 ani, au atins vârsta de pensionare prevăzută la art.41 al.(1) și au realizat stagiul de cotizare prevăzut la art.42 al.(1) al Legii privind sistemul public de pensii. Drept dovadă a stagiului de cotizare în calitate de funcționar public realizat de reclamanta Valentina Caciur, prezenta cerere a fost însoțită de certificatul eliberat de Judecătoria Căușeni și extrasele din fișa personală a angajatului Valentina Caciur din decembrie 2010. La eliberarea din funcție, Ministerul Justiției i-a achitat indemnizația unică din salariul funcției pentru fiecare an complet de activitate în funcția publică în sumă de 6000 de lei, ce constituie indemnizația unică pentru cei 20 ani de activitate.

Prin hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea a fost admisă parțial; a fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr.11/2017/19080 din 19.05.2017 privind refuzul stabilirii pensiei, a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i stabili, calcula și achita reclamantei Valentina Caciur pensia în calitate de funcționar public, începând cu data de 05.06.2017; a fost respinsă cerința cu privire la încasarea prejudiciului moral, ca neîntemeiată.

Prin decizia din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexndru Cuciur; s-a respins

cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță just a stabilit că funcția de secretar al instanței de judecată se atribuie la categoria funcțiilor publice, făcând referire la Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 312 din 20 martie 1998, Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.151 din 23 februarie 2001 și Anexa nr.1 la Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04 iulie 2008, conform cărora autoritățile publice, care cad sub incidența Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public sunt secretariatele instanțelor judecătorești, aparatele procuraturii, organele serviciului diplomatic, vamal, organele apărării, securității naționale și ordinii publice (persoanele care dețin funcții publice în autoritățile publice enumerate, a căror activitate nu este reglementată prin acte legislative speciale).

În acest context, instanța de apel a remarcat că pct. 01.03.26 din Clasificatorul unic al funcțiilor publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 151 din 23.02.2001, în vigoare pînă la 30.12.2011, statuează că, în funcțiile publice de rangul trei este inclusă funcția de Grefier al instanței judecătorești.

Suplimentar, instanța de apel a precizat ca fiind justă și concluzia primei instanțe precum că refuzul privind stabilirea pensiei Valentinei Caciur ca funcționar public este unul neîntemeiat. Or, în ședința de judecată s-a stabilit că Valentina Caciur a activat din 05.07.1990 pînă la 06.12.2010 în funcția de secretar al instanței de judecată, ulterior grefier în cadrul Judecătorei Căușeni, autoritate care cade sub incidența Anexei nr.1 al Legii serviciului public nr. 443-XIII din 04 mai 1995.

Totodată, instanța de apel a menționat că prima instanță corect a stabilit că, la calcularea stagiului de cotizare al reclamantei Valentina Caciur în serviciul public, CTAS Căușeni nu a luat în considerare faptul că începînd cu 05.07.1990 pînă la 25.11.2010, Valentina Caciur a deținut funcția de grefier al instanței de judecată în cadrul Judecătorei Căușeni, fiindu-i stabilit la data de 19.07.2010 spor pentru vechimea în muncă în serviciul public de 20 ani în mărime de 40 % salarizată respectiv funcției deținute, fapt pentru care perioada de la 05.07.1990 și pînă la 19.07.2010 de activitate a Valentinei Caciur în funcția de grefier al Judecătorei Căușeni urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare, ca vechime în muncă în serviciul public.

La acest capitol, instanța de apel a mai reținut că în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea *mutatis mutandis* Rasmussen v. Polonia, hotărârea din 28 aprilie 2009, § 71). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art.1 din Protocolul nr.1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim.

De asemenea, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (*James și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (*Maggio și alții v. Italia*).

Cât privește pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral, instanța de apel a accentuat ca fiind justă concluzia primei instanței privind respingerea pretenției date, ca neîntemeiată, invocând că, însuși constatarea dreptului încălcat prin admiterea cerințelor cu privire la anularea deciziei CTAS Căușeni din 19.05.2017 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i stabili, calcula și achita reclamantei Valentina Caciur pensia în calitate de funcționar public, începând cu data de 05.06.2017, constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral eventual suferit, făcând referire întru susținerea opiniei sale și la hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 20.04.2004 în cauza Amihalachioaie contra Moldovei, unde Curtea a considerat că, constatarea unei violări constituie în sine o satisfacție echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant.

La 11 februarie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea cererii de recurs, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel în partea admiterii acțiunii și în această parte de a pronunța o hotărâre nouă de respingere cererii de chemare în judecată depusă de Valentina Caciur.

În motivarea recursului s-a menționat că decizia contestată este neîntemeiată, deoarece instanța de apel la examinarea cauzei nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind stabilite.

La 25 februarie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 157), Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur, a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii cerinței de încasare a prejudiciului moral și în această parte de a emite o hotărâre de admitere a pretenției date.

Articolul 195 din Codul administrativ, prevede că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

Conform art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Rezultând din prevederile legale citate supra, Completul va examina admisibilitatea cererilor de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale și Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur, prin prisma prevederilor Codului de procedură civilă, având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată pînă la intrarea în vigoare a Codului administrativ – 01 aprilie 2019.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că decizia în partea contestată este neîntemeiată, întrucât instanța de apel în actul de dispoziție contestat a reprodus doar argumentele primei instanțe, fără a conține o motivare suplimentară în acesta sens.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 decembrie 2018 și a expedit-o în adresa participanților la proces la 24 ianuarie 2019, drept dovadă servind scrisoarea de însoțire. (f.d. 145)

Completul menționează că atât recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale la 11 februarie 2019, cât și cererea de recurs depusă de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur, la 25 februarie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 157), sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră drept inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestată.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității

constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Casa Națională de Asigurări Sociale și de Valentina Caciur, reprezentată de avocatul Alexandru Caciur împotriva deciziei din 05 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Valeriu Doagă

Mariana Pitic